

Redskabsprøver i Almindelighed
samt
Mejemaskineprøver ved Berlin 1868.

Der er i forrige Bind (Side 505) gjort Rede for den Plan, der følges ved de store engelske og skotske Landbrugsmøder med Hensyn til Bedømmelsen og Præmieringen af de der udstillede Redstaber. Vi skulle her meddele de Betragtninger om samme Sag, hvormed der indledes en Artikel i „Annalen der Landwirthschaft“ om de ved Berlin fra d. 2den—11te Juli foretagne Mejemaskineprøver; og man vil ikke kunne undgaa at see, at det er fra flere Sider og omtrent samtidig, at Misfornøjelsen rejser sig mod det hidtil almindelig brugte Bedømmelse- og Præmieringsstyken under selve Udstillingerne. —

„Allerede gjentagne Gange har det været omtalt i Landbrugskrifterne, at de Prøver, der foretages paa Udstillingerne med de forskjellige Slags Maskiner og Redstaber, vare uden stort praktisk Værd. Sa mange Fabrikanter mente endog, at den Raade, hvorpaa Forsøgene bleve foretagne ved saadanne Skuer snarere skadede end gavnede Fabrikanterne og Udstillerne. Dels er det en altfor kort Tid, der kan anvendes til Prøven af de talrige Maskiner af de mest forskjellige Slags og dels blive Bedømmelseskomiteerne ikke valgte med tilbørligt Hensyn til den Opgave, der stilles dem.

Ved Udstillingen i Stettin 1865 bleve Udstillerne derfor indbudte til et Møde, ved hvilket de besluttede at virke for, at man ophørte med at prøve Maskiner og Redstaber paa Udstil-

lignerne, og det blev fremhævet, at det aarlige Maskinmarked i Breslau, der var fremkaldt i Modfætning til Udstillingerne, udelukkede enhver officiel Prøve af de Gjenstande, der vare udstillede til Salg.

Naar man seer nøjere til, kan det ej heller benægtes, at det er aldeles umuligt for Bedømmelseskomiteen, paa Grundlag af Prøver, der ofte kun vare Minutter, at fælde en saadan Dom over de prøvede Redskaber, at den kan tillægges nogen virkelig praktisk Betydning. Paa den anden Side er det af den største Vigtighed for Landmanden, at han kun kjober de Maskiner, om hvilke han veed, at deres praktiske Værd allerede er prøvet og fundet brugbart, og at han faaer at vide, hvilken af de forskjellige Maskiner af samme Slags, der under de givne Forhold vil være den bedste. Naar Landmanden mangler saadanne Holdpunkter ved Kjøbet af sine Maskiner, vil han være udsat for at kjoibe mange Sager, som han snart maa hensætte som ubrugelige.

De praktiske Engelskmænd og Amerikanere have allerede længe betjent sig af en anden Fremgangsmaade for at fyldestgøre de nævnte Fordringer, og denne har, om ikke givet absolut rigtige Resultater, saa dog bedre Resultater end den af os hidtil brugte Fremgangsmaade. Dette Forspring skyldes imidlertid ogsaa væsentlig den Omstændighed, at Brugen af Landbrugsmaskiner er langt almindeligere i hine Lande end hos os, hvor der endnu bestandig findes Landmænd, der forsmaa enhver Maskine, naar man ikke netop vil indskrænke dette Begreb til kun at omfatte Plow og Harve.

Bed den daglig voxende Benyttelse af Maskiner, ogsaa for det tykke Agerbrug, maatte Trangen vækkes til at finde en Fremgangsmaade, ved hvilken Maskinerne kunde prøves paa en grundigere og nyttigere Maade.

Først dukkede da den Tanke op, at indrette saakaldte Forsøgstationer for Landbrugs-Maskiner og -Redskaber, og det var navnlig Wenz i Poppelsdorff og S. S. Pintus, der søgte at bringe den i Udførelse. Der blev da ogsaa oprettet saa-

danne 2 Stationer i Weihenstephan og i Waldau, men om deres Virksomhed er intet offentliggjort, hvorimod en 3die Station, der er oprettet i Halle, har afgivet flere Beretninger om foretagne Prøver, der ere blevne offentliggjorte i „Annalen der Landw.“ Derimod fremkom Civilingeniør E. Perels, nu Docent i Halle, understøttet af den bekendte Maskinfabrikant Eckert i Berlin ved et Landmandsmøde 1866 med det Forslag, at der skulde afholdes en international Prøve af Mejemaskiner 1867 ved Berlin, og han forelagde tillige Planen for en faadan.

Grundene til, at han netop foreslog at foretage de første Prøver med Mejemaskiner vare dels, at disse blive mere og mere uundværlige, dels at den Mistænkelighed, som mange tyske Landmænd endnu nærede mod disse Maskiner, kun vilde blive overvundet, ved at der gaves dem Lejlighed til at see et større Antal af disse Maskiner i Arbejde.

Hans Forslag vedtoges, men af Hensyn til den store Pariserudstilling 1867 blev Mejemaskineprøven udsat til 1868, og saavel Regjeringen som en større Landbrugsforening ydede Pengebidrag til Prøvens Sværksættelse. Det udførlige Program blev udarbejdet i nogenlunde Overensstemmelse med det, der fulgtes ved en lignende Prøve ved Auburn i Nordamerika 1866. Det blev sendt til de fleste Landbosforeninger i Tyskland, til Udgiverne af de fleste tyske, franske og engelske Dagblade og til alle Mejemaskine-Fabrikanter og -Forhandlere i Tyskland, Frankrig, England og de forenede Stater i Nordamerika. Af de 60 Indbydelser, der udgik til sagkyndige Mænd i Preussens forskellige Landsdele, om at fungere som Dommere modtoges Indbydelsen af 25 Mænd, deriblandt 5 Teknikere, men senere traadte endnu enkelte tilbage eller udeblev. Dette viser, hvor vanskeligt det er at samle et større Antal sagkyndige Mænd i et slikt Djemed. Fra alle Sider modtoges Skrivelser, i hvilke man udtalte sig meget gunstigt om Foretagendet og om Planen for Prøverne, og indtil 1ste Juni var der meldt 41 Mejemaskiner, hvoriblandt 5 fra Amerika, 22 fra England og

14 fra Tyskland; at de ikke alle kom til at deltage i Prøverne skyldes dels, at nogle af dem bleve affendte for sent, dels at nogle af de Fabrikker, der havde anmeldt Maskiner, bleve stærkt overlæssede med Bestillinger.

Maskinerne bleve først stillede til Stue, fra d. 2—5te Juli, dels for at give Landmændene Lejlighed til at gjøre sig nøje kjendt med dem, dels for at de kunde blive undersøgte af Teknikerne i Bedømmelseskomiteen.

De deltes i:

1) Mejemaskiner med Selvaflæggeapparat; af disse var der udstillet 11; foruden den, som Samuelson & Co. i Banbury i England selv havde udstillet i denne Klasse, var der 6 til, som væsentlig vare konstruerede efter hans Princip.

2) Mejemaskiner uden Selvaflæggeapparat. I denne Klasse var der kun udstillet 3 Maskiner, af hvilke de 2 vare fra Samuelson & Co.

3) Slaamaskiner. 6 Maskiner mødte, deriblandt 1 fra Wood's bekjendte Fabrik i Amerika, 1 fra Samuelson og 2 fra Wilber, Stevens & Co., Poughkeepsie i Staten New York; disse sidste vare af en ejendommelig Konstruktion, idet Skjæreapparatet, istedetfor som sædvanligt at ligge paa den ene Side af Drivhjulene, laa imellem og foran disse, hvorved der opnaaes en betydelig Simplificering af Maskineriet og en stor Besparelse af Kraft, saa Maskinen kan tage en bredere Skaar. Den ene af de udstillede Maskiner tog en 5 Fods Skaar, den anden en 6 Fods. At begge Maskiner bleve solgte inden Prøverne beviser, hvor stort Bisald denne Konstruktion vandt blandt de Tilstedeværende.

4) Maskiner, der baade kunne meje Korn og slaa Græs. Der var fremstillet 3 Maskiner, deriblandt 1 fra Samuelson & Co.

Efter at Udstillingen var endt d. 5te Juli, bleve Maskinerne vejede d. 6te og førte til Forsøgsmarken, der dannede en stor Firkant, som var indhegnet med et Plankeværk, og paa den ene Side var der bygget et Skur for Maskinerne og indrettet Dommer-

værelser, Restaurationslokaler o. lg. Selve Forsøgsmarken var en flad meget sandet Lerjord, dyrket med Rug. Der affattes Stykker paa 4 Skpr. Land med de nødvendige Mellemrum, der forud bleve afmejede, og der blev anvist Fabrikanterne lignende Stykker til forud at prøve og indstille deres Maskiner. Der blev trukket Lod om Prøvestykkerne. Mange Besøgende indfandt sig, deriblandt Udsendinge fra Petersborg, Wien og Pesth.

D. 8de og 9de prøvedes Mejemaskinerne. Med Undtagelse af en, der strax forstoppedes, arbejdede de andre paa en saadan Maade, at de alle maatte erkjendes for brugbare. Forforskjellen mellem dem viste sig dels ved den ulige store Kraft, de fordrøede, — denne blev bestemt ved en Kraftmaaler, baade medens de bleve trukne frem uden at høste, og, om end kun tilnærmelsesvis, medens de vare i fuldt Arbejde —; dels i den Tid, der medgif for at høste Stykkerne færdig, og dels i den Maade, hvorpaa Kornet blev aflagt. Hvad dette sidste angaaer, udmærkede sig især Samuelsons Maskine, hvor Kornet aflægges ved Haandkraft; den blev trukket af tilvante Heste og betjent af erfarne Folk, saa at den Mand, der aflagde Kornet, og som i flere Aar havde øvet sig deri, udførte sit Arbejde uden synlig Anstrengelse og lagde særdeles smukke Neg. Selv de bedste Selvaflæggemaskiner leverede derimod ikke fuldt godt Arbejde; den bedste Maskine i saa Henseende var en Maskine efter Bradley's Princip. Den smukkeste Stub satte Kearsley's Maskine. Mødende Hindringer i Jorden, Sten o. lg., bleve lettest overvundne af Samuelson's og Eckert's (Berlin), selv uden at standse.

Efter disse Prøver udtoges 6 Maskiner med Selvaflægsapparat og 3 uden, der bleve prøvede den 11te.

D. 10de prøvedes Slaamaskinerne paa en tørveagtig Eng, men dette var uheldigt, thi kun i den ene Ende var Jorden i Stand til fuldstændig at bære Maskinerne; men selv endog under saa uheldige Forhold maatte man indrømme, at endog den fletteste var brugbar. Paa de Steder, hvor Græsset først var hugget med Le,

kunde alle Maskinerne endnu tage noget. Bedst arbejdede Rearsley's og derefter Samuelson's Maskine. Alle Landmænd, der overværede disse Prøver, vare overordentlig tilfredse med Arbejdets Udførelse. Endnu samme Dag blev der foretaget en færlig Prøve med de Slaamaskiner, der vare blevne fundne at være de bedste.

Bed Bedømmelsen tilkjendtes blandt Mejemaskiner med Selvaflægeapparat Samuelson & Co.'s Guldmedaille og 200 Thaler, Götjes, Bergmann & Co.'s (efter Samuelsons Princip) Sølvmedaille og 100 Thaler, Eckert's og den fra Stralsund (begge efter Samuelsons Princip) samt Schieblisch & Hanko's Sølvmedaille. Blandt Mejemaskiner uden Selvaflægeapparat tilkjendtes Samuelson's 50 Thaler. Blandt Slaamaskiner fik Rearsley's (Ripon, Yorkshire, England) Guldmedaille og 100 Thaler og Samuelson's Sølvmedaille. Og blandt Maskiner til baade at meje og slaa tilkjendtes Rearsley's Maskine Sølvmedaille og 100 Thaler og Schieblisch & Hanko's Sølvmedaille og 50 Thaler.

Bed Mødets Slutning udtalte Regjeringskommisjæren, at Landbrugsministeren vilde understøtte yderligere Prøver af denne Art, efterat dette første Forsøg havde viist, af hvor stor Vigtighed saadanne Prøver ville være, naar de hver Gang kun omfatte en enkelt Slags Maskiner eller Redstaber."